

ÉLETTÜNK

XI. évfolyam 1. szám (11. Jahrg. Nr. 1)

Az európai magyar katolikusok lapja

1979 január

ÚJ ÉV KÜSZÖBÉN

Adám főlelkész írta egy évvel ezelőtt: „Új évet kezdünk. Minden napja és minden órája sötét falként mered elénk, mely mögé nem láthatunk.” — Lehet, hogy saját sorsára is értette az akkor már halálos beteg, de elsősorban a magyar emigráció sorsa lebegett a szemé előtt.

Az a közhit, hogy az emigránsok már természetüknél fogva kihalásra vannak ítélve éppen úgy, mint az anyatörzsről, levágott vagy letört faág és ebbe bele kell nyugodnunk. Így volt ez a Rákóczi és a Kossuth emigrációval is... mondják. Igaz, bele kell nyugodni a változhatatlanba, de abba nem, hogy az emigráció ne teljesítse azt a feladatot, amit kijövetelével vállalt, ami sorsszerűen osztályrészül jutott neki.

Amit a II. világháború utáni és az 56-os valóban politikai menekültek kijövetelükkel vállaltak és ami sorsszerű rendeltetésükké is vált az, hogy már pusztán jelenlétükkel dokumentálják a szabad világ felé, hogy házájuk nem szabad és minden igyekezetükkel azon legyenek, hogy otthoni elnyomott testvéreik helyett is felemeljék szavukat az otthoni elnyomás ellen és mindent megtegyenek azért, ami házájuk szabadsága ügyét előmozdíthatja. Az igazi politikai menekült, vagy emigráns ezért soha nem asszimilálódhatik, csak integrálódhatik a befogadó országban. Életcélja nem lehet csak az, hogy minél könnyebben és jobban boldoguljon anyagilag és társadalmilag a befogadó országban, ez csak eszköz a magasabb, a tulajdonképpeni életcél felé: dolgozni házájuk szabadsága érdekében. S itt mered elénk a kérdés: De van-e erre remény?

Feleletünk a leghatározottabban az, hogy remény mindig van és azt soha föl nem adhatjuk! Az első inkább elvi érv a remény mellett az, hogy a történelem nem áll meg és a történelmet alakító erők végülis az igazság érvényesítése irányában haladnak. És ezt megerősíti a jelen világpolitikai helyzet alakulása is.

Az első nagyjelentőségű esemény, ami reális alapot ad a reménynek: II. János Pál, a Lengyelországból jött pápa. Az egész világsajtó így értékelte ki ezt a világtörténelmi jelentőségű tény: Wojtyła Károly krakkói érsek megválasztása áttörte a Vasfüggönyt, a mögéje zárt kisebb nemzeteket erkölcsileg máris kiemelte az elszigeteltségből. Az első spontán, felszabaduló érzés a választás után, nemcsak Lengyelországban, de az összes Vasfüggöny mögötti országban az volt: Most minket sem írhatnak le olyan könnyen, sem innen, sem túl a Vasfüggönyön, mert mi is Európához tartozunk.

Jellemző a helyzetre az a megrökönyödés és határozatlanság a Szovjetnél és vazaluszainál, amit ez a váratlan esemény váltott ki. — Hogy a lengyel pá-

pa az a férfiú, aki a legalkalmasabb erkölcsi posztról fogja döngölni a Vasfüggönyt, abban senki, aki eddigi lengyelországi ellenállását figyelemmel kísérté, nem kételkedik.

A másik világpolitikai jelentőségű tény az, hogy a Nyugat érthetetlen passzivitása megszűnőben van, mintha a Szabad Világ magára talált volna és már tevékenyen és határozottan válaszol nemmel a Szovjet terjeszkedésre.

Kína és Japán egymásra találása is segített Nyugatnak, amit betetőzött az Egyesült Államok és Kína közötti diplomáciai viszony helyreállítása. A Varsó-i tömbön belül máris idegesség tapasztalható.

Minden emigráció a reményből él! 1979 küszöbén több a biztató fény ami áttör az elénk meredező „sötét falon”, mint tavaly volt. Az Isten malmai lassan, de biztosan őrölnék, csak türelemmel ki kell várni az időt. Addig iz azal szolgáljuk a magyar ügyet, ha öntudatunkban és nyelvünkben magyarok maradunk.

Sze.

Remények és kilátások

„En vagyok az első szláv Péter székében, az első nem-olasz pápa 450 esztendő óta.”

Ez a mondat olvasható az újonnan megválasztott pápa „titkos naplójában”. De tévedés ne essék, nem Karol Wojtyła, az-az II. János pál pápa naplójából való ez az idézet, hanem egy regényből. Ez a könyv 15 évvel ezelőtt jelent meg Morris L. West tollából „The Shoes of the Fisherman” (A Halász nyomdokai-ban) címmel. A könyv akaratlanul is megmagyarázza, hogy miért olvasnak az emberek oly szívesen regényeket. Talán mert bennük saját gondolataikat, titkos vágyaikat látják megvalósulni. Egy igazi író és költő mindig össze van nőve kortársaival, vállalja velük a sorsközösséget s kezét ütőerükön tartja, hogy így ellesse, megérezze és elmondhassa ki nem mondott gondolataikat, reményeiket.

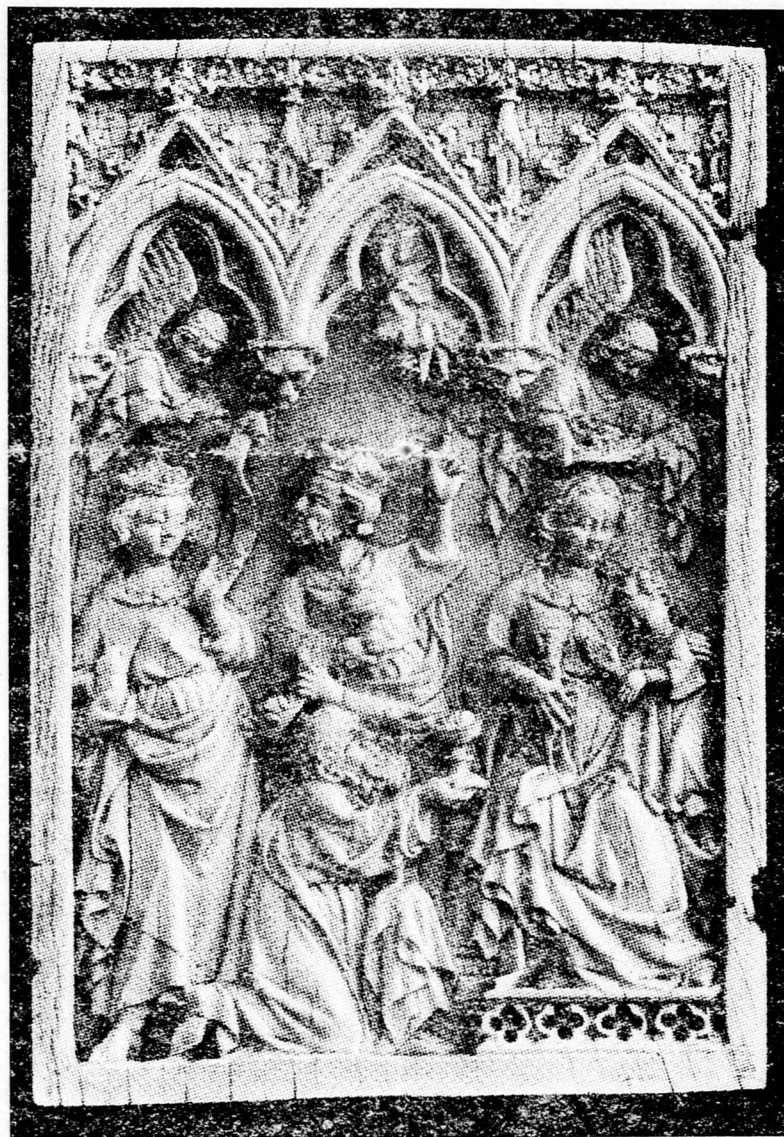
Valami hasonlót élünk át Morris L. West könyvének olvasása közben is. Az író egy pápaválasztást beszél el, amikor a történelemben első ízben szláv bíborost emelnek társai a pápai trónra: Cyrill Lakoto-t, a kivülállót, aki bent sem volt a jelöltek szűkebb körében s aki addig már saját magán tapasztalta meg a kommunizmus kegyetlenkedéseit és börtöneit.

Cyrill Lakoto alakja költői kitalálás. Közelebről megnézve azonban mégis nem nehéz benne egy élő személyt felfedeznünk, mert Morris L. West egészen biztosan rá gondolt, Słypij érsekre, az ukrán görög-katolikus egyház fejére. (Słypij érsek vagy 10 év óta a Vatikánban él.)

15 évvel később, a regénytől eltérően, nem egy ukrán, hanem egy lengyel főpap lépett a Halász nyomdokaiba. Ezzel, ha nem is teljesen, de lényegében beteljesült a regénybeli jövőbelátás s az új pápa is tudja, hogy „mi az, ami másokat lelkük mélyéig megrendít és ami éjnek idején sírásra készít”: a lengyel pápa megválasztása.

Morris L. West a továbbiakban erős, sokszor túlzottan negatív kritikának veti alá a pápaság intézményét, de befejezésül mégis ezeket az egyáltalán nem regényes gondolatokat adja a pápa szájába: „Hova menjek? Hova, kihez forduljak? Hegy ormára állítottak, hogy Mózesként járjak közbe népemért. Helyemet el nem hagyhatom; le nem szállhatok innen, míg holtan le nem visznek. Felfelé sem mehetek, míg Isten a maga szent tetszése szerint magához nem szólít. Testvéreimtől az Egyházban csak egyet remélhetek: hogy támogatják karjaimat, ha ellankadnak az életfogytiglani közbenjárásban. És itt feltáru előttem még egy titok: arra választottak ki, hogy adjak, sokat adjak, pedig tudom, magam is oly szegény vagyok Isten dolgaiban...”

Vajon Karol Wojtyła is osztja ezeket a gondolatokat? Ő is úgy gondolkodik, (Folytatás a 2. oldalon)

HÁROMKIRÁLYOK

Elefántcsont-diptychon a Kremsmünster-i bencés apátság kolostorában (14. sz.-i francia munka)

Juhász Gyula (1883—1937):

Vízkeresztre

Jövének távol, boldog Napkeletről
Három királyok, híres mágusok,
Mert hírt hallottak a csodás Gyerekeről,
Kiről legenda és jóslat susog.

Ki született szegény Betlehemben,
Kit megöletne Heródes király
S aranyat, tömjént, mirrhát lelkesedve
Hoz néki Gáspár, Menyhért, Boldizsár!

Szerecsen, indus, perzsa mind csodálja
A Kisdedet, ki a jövő királyi
S a csillagot, mely homlokán ragyog.

Ő édes, kedves. Bájolón gagyog
S egy pintyökét néz, mely szent szeliden
A Szűz Mária vállán megpihen...

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

Megújulás vagy összeomlás?

A ZSINAT UTÁNI EGYHÁZ HELYZETE A PROGRESSZIVIZMUS ÉS TRADICIONALIZMUS ERŐTERÉBEN

II.

Ami Lefébvre politikai magatartását illeti, kétségtelenül közelebb áll a jobboldali, mint a baloldali politikához, azaz a tekintélyt, a rendet, a fegyelmet viszállítását hangoztatja. Az Action Française-hez nem tartozott, azonban kétségtelenül francia-nacionalista érzelmű ember, aki többet vár egy erőskező államfőtől, mint a túlzott demokrácia által megbénított kormányzasi módszertől. De hát utóvégre jogában van ezt a nézetet vallani és két éves ottartózkodásom alatt nem vettem észre, hogy egyéni nézeteit a többiekre rákényszeríteni akarta volna.

Lefébvre szemináriumi

A szeminaristák általában a középosztályból származtak. Két harmaduk francia volt, a többiek amerikaiak, németek, svájciak, osztrákok, angolok, olaszok. Minden évben annyian jelentkeznek, hogy sokszor csak ötvétszázalékukat tudja felvenni. Ez a nagy szám

REMÉNYEK ÉS KILÁTÁSOK

(Folytatás az 1 oldalról)

mint a regényíró? Egy valami máris biztos: ő másképp gondolkodik, mint az elődei. Benne olyan főpap került a pápai trónra, aki mindent tud Keletről, de jól ismeri Nyugatot is. Szükségtelen tehát, hogy olyan emberek adjanak neki tanácsot, akik Keletet csak elméletben ismerik. Már most nyilvánvaló, hogy II. János Pál pápa új irányt fog szabni a Vatikán keleti politikájának. Itt, Nyugaton talán nem (a sok szenzáció között ilyesmi fel sem tűnik), de Keleten annál inkább felfigyeltek a tényre, hogy az új pápa anyanyelvén kívül még litvánul és ukránul is beszélt beiktatása alkalmával. Vagyis minden diplomáciai kerülőút nélkül, egyenesen szólt a Szovjetunióban katakombaeletet élő két katolikus hívő közösséghez, amelynek tagjai ezen kívül még nemzeti szabadságuktól és függetlenségüktől is meg vannak fosztva. A Keleten élő s a Nyugattól cserbenhagyott kis népek nagyon is megértették ezt a jelképes gesztust.

Ideológiai korlátoltságot, előítéleteket az új pápa sem tud máról hónapra megszüntetni. De uralkodásának már első napjaiban olyan jelentőséget és nyomatékot adott Kelet-Európának, hogy ez világosan beszél: számára Európa nem szűnt meg a vasfüggönynél.

Sok minden mutat arra is, hogy II. János Pál pápa a kereszténység és marxizmus szellemi harcában is új irányt jelöl meg. A baloldali katolikusok által oly nagyobbra vert keresztény-marxista párbeszédéről nincs túlságosan jó véleménye. E párbeszéd eredménye legfeljebb az volt, hogy a keresztények elfogadták egyes marxista érveket, a keleti tömb emberei viszont egy tapodtat sem engedtek álláspontjukból.

A lengyel pápa tudja, hogy az Egyháznak a keleti tömb államaiban még talán hosszú ideig a kommunista iga alatt kell nyögnie. Ez együttélést jelent, de egyúttal helytállást is. König, bécsi bíborost idézzük: „Ha én nekik lennék, nem mernék ennyi hitet a föld alá kényszeríteni, hogy ott gyülekezék és erősödjék; eljön ugyanis a nap, amikor ez a föld alá szorult hit kitör az ellenőrzésük alól...”

Megyesi András

arra ad lehetőséget, hogy a hivatásokat megsűrje. Már sok helyen tanítottam, de még sehol sem találtam annyi tehetséges fiatalemberre, még a fribourgi egyetemen sem. Sokan hozzám fordultak vagy nálam gyöntak és így megismertem indítékaikat is, hogy miért léptek épp az Econe-i szemináriumba. Sokan előbb egy francia szemináriumban próbálták meg, de mivel ott semmi lelki nevelésben nem részesültek, inkább csak egy kollégiumban éltek, ahol lányok is voltak, — azon a címen, hogy a női katechétaknak is szükségük van teológiai kiképzésre — s ezen okból megint elhagyták a püspöki szemináriumot és Econe-ba jöttek. Mások annyira megutálták saját plébánosuk liturgiai improvizációit, hogy nem volt lelki erejük az ilyen papság soraiba lépni. S amikor érdeklődtem, hogyan látják Lefébvre magatartását, mind helyeselték s liturgiai állásfoglalását is jóváhagyták, arra hivatkozva, hogy a régi liturgiát formálisan sohasem tiltották meg. Persze sem kezdetben, sem később nem látták be, hogy ez az egész Lefébvreféle mozgalom szakadárságra vezethet: ők a pápához hűségesek, de nem fogadnak el mindent, amit püspökeik a 2. vatikáni zsinatra való hivatkozással kívánnak tőlük, s a pápát sem tartják minden cselekedetében csalhatatlannak. Sajnos Lefébvre 1975-ben egy igen veszélyes és helytelen nyilatkozatot tett a pápával szemben. Ezt a maga nevében tette, sem a szeminaristák, sem a tanári kar nem tudott róla. Mi kértük, hogy vonja vissza, nem tette. Erre a tanároknak kb. a fele és sok szeminarista elhagyta a szemináriumot. A Szentszék aztán felfüggesztette az érseket, ő viszont semmibe veszi ezt a szuszpenziót, mert úgy tartja, hogy jogtalanul történt és hogy az Egyház most egy végszükségben él, amelyben nem lehet azokat a kánoni rendszabályokat követni, amelyek rendezett körülmények közt érvényben vannak. Azóta Econe-ban a szélsőséges szeminaristák jutottak túlsúlyba és mivel tanárhiányban szenvednek, egészen fiatal papokra bízzák a tanítást, akiknek még tanulniuk kellene. Ezért a szellemi nívó is süllyed. Azonkívül Lefébvre maga is erősen a környezete hatása alá kerül és már nem rendelkezik azzal a lelki függetlenséggel mint kezdetben. Hívei egy része a szélsőséges jobboldali francia katolicizmushoz tartozik, ezek finanszírozzák, nehezen tud mérsékeltebb magatartást felvenni.

Lefébvre nem diplomata és nem jó teológus

Lefébvre nem diplomata, inkább intranzigens ember. Így például, amikor a Szentszék 74-ben két vizitátort küldött ki és azok Rómában kedvező jelentést tettek Econe-ról, sőt a régi liturgiához való ragaszkodása iránt is megértést mutattak, ő ennek ellenére támadta őket. Amikor I. János Pál pápát választották meg, ahelyett, hogy ő maga kapcsolatot keresett volna és hajlandónak mutatkozott volna engedményeket tenni, kijelentette, bevárja, hogy az új pápa hogy viselkedik és a szerint folytatja vagy nem folytatja eddigi akcióját. Újabban a szeminaristák egy részét Róma közelében, Albanóban telepítette le. Nem hiszem, hogy ezál-

tal az új pápát ki akarta volna hívni, mert régi terve volt, hogy tanítványai a pápa közelében legyenek és római levegőt szívjanak magukba, a közvélemény mégis kihívást látott benne.

Sajnos nem is nevezhető jó teológusnak. Könnyen hittételnek tekint olyan tant, amely nem az, például az Egyháznak a múlt századbeli felfogását a társadalomról, a liberalizmusról. Úgy tesz mintha a IX. Pius-féle Syllabus vagy a Lamentabili dekrétumnak minden mondata hittételt fejezne ki. A teológia

Boldog újesztendőt kíván minden olvasójának és barátainak az Életünk

történelmi fejlődése iránt semmi érzelme nincsen, mintha azt hinné, hogy a szentségek kiszolgáltatását kísérő szavak (forma) az égből pottyantak volna alá; ezért kétségbe vonja a zsinat után kiszolgáltatott bérmálás érvényét. Attól fél, hogy a mai papok által mondott misék érvénytelenek, mert esetleg már nem hisznek Krisztus igazi jelenlétében, — pedig már Szent Tamás bizonyította, hogy a szentségek érvényessége nem függ a pap egyéni hitétől, feltéve, hogy szándékában van azt tenni, amit az Egyház akar. Még az a jó, hogy eddig nem szentelt püspököt és állítólag nincs is szándékában ezt tenni, mert nem akar szakadár lenni, hanem az Egyház kovásza, amely majd lassanként elterjed az egész Egyházban és a pápát is jobb belátásra bírja. Ugyanez a szándék indít sok progresszív teológust is, hogy az Egyházban maradjon. Hogy e szándéka ellenére a szakadárság veszélye mégis fennáll, nem tagadható.

Azonban Lefébvre szereplése és fellépése csak reakció a zsinat utáni egyházi fejtelenségre és zűrzavarra. Az Econe-i reakció hevessége bizonyítja a krízis nagyságát, s csak így magyarázható, hogy épp a hívő és még templombajáró katolikusok szimpatizálnak oly nagy számban (40 %) Lefébvre-vel. Ezért mitsem érne, ha Lefébvre-t kiközösítenék, inkább azokat a visszaéléseket kellene megszüntetni, amik ellen Lefébvre olyan egyoldalúan reagál. VI. Pál maga is felismerte, legalább részben, ezeket a kiváltó okokat, mert egyszer azt mondta, hogy az Egyház megújulása nemcsak hogy nem következett be, hanem átcsapott az önrombolásba. S máskor meg azt a kifejezést használta, hogy a sátn füstje behatolt az Egyházba is. Szerdai audienciáin is állandóan ostromozta azokat, akik a zsinatra hivatkozva feladják a hitet és megméltelyezik az erkölcsöket. Igaz, mintegy kiigazitásképp ugyanakkor azokat is elítélte, akik a tradíció nevében nem engedelmeskednek a pápának s ebben igaza volt. Persze a progresszista teológusok, püspökök, zurnaliszták ilyenkor csak a Lefébvre elleni támadásokat vették tudomásul.

Elgondolkodtató, furcsa esetek

Michel de Saint Pierre egy könyvben összegyűjtötte a Franciaországban történő visszaéléseket. Ha csak a fele igaz lenne, az is elég lenne, hogy rámutas-

son a krízis nagyságára és főképpen a püspökök gyengeségére. P. Congar, akit igazán nem lehet a tradicionalista teológusokhoz sorolni, multkor Fribourban volt. Kérdeztem tőle: mit gondolsz, igaz esetek ezek? Azt felelte: abban nem lehet kételkedni; különben is a szerző hajlandó a püspököknek az idézett esetek szereplőit névszerint is megjelölni. De hozzátette: de sokat árt az ilyen könyv és szeretetlenség jele. Ebben nem tudok Congarnak igazat adni: ami árt, az a visszaélés és nem annak a felfedése, mert a ráutalás olyan helyzetben, amikor a főpásztorok hallgatnak, sokszor az egyedüli eszköz lehet, hogy az illetékes hatóságokat aluszékonyságukból felébressze.

Amit e könyvben olvastam, magam is meg tudnám toldani azokkal, amelyeket tapasztaltam. A múlt évben Bretagneban lelkigyakorlatokat tartottam növendékeinknek, akiknek iskolájuk van. Mesezték, hogy a helyi plébános a gyerekek első áldozására csokoládés kalácsot konszekrál. Nem akartam hinni füleimnek. De aztán beszéltem több gyerek szüleivel: megerősítették és az ottani káplán sem tagadta. Feljelentették a püspöknél, az állítólag megróttta, de meghagyta plébánosnak. Magam láttam a Notre Dame-ban, hogy egy idősebb pap egy mellékoltárnál miközben gyöntatott, vagy lelki beszélgetést folytatott egy előtte térdelő férfivel, szivarozott. Kb. 12 évvel ezelőtt egy fiatal magyar párt eskettem. Tavaly hallottam, hogy elváltak bár 3 gyermekük van. Amikor a fiúval találkoztam, megróttam. Azzal mentegetődzött, hogy mindketten újból megházasodtak. — Jó, de az egyháziilag érvénytelen. — Nem, mert egy katolikus pap, a bázeli egyházmegyében a templomban megáldotta a házasságomat — felelte. Egy fribourgi egyetemista egy plébánoshoz fordult és megkérte, eskesse meg őt. — Mi az hogy esketni? A házasság tisztán civil ügy, menjenek az állami hivatalba. — Mi egyháziilag szeretnénk megesküdni. — Hát akkor keressetek magatoknak más papot, volt a válasz. A priorunk, akinek tanítványa volt a fiatalember, azonnal elment Mami püspökhöz és elmondta neki. A püspök megígérte, hogy felülvizsgálja az ügyet. Nem tudjuk, mit csinált, de a plébános még most is a helyén van.

Ilyen és hasonló esetekkel köteteket lehetne megtölteni.

Azt is szokták mondani: fejtől büzlilik a hal. Itt nem is annyira a római hatóságokra vagy a pápára gondolok, hanem a püspökökre, akik gyakran elhanyagolják legfőbb kötelességüket, t. i. hogy az igaz hit és a keresztény erkölcs őrei legyenek.

Beszélhetnénk általános papi identitás-problémáról is. Nemcsak a világi papság szenved hivatáshiányban, hanem a szerzetesek is. Rengeteg pap és szerzetes hagyta el papi ill. szerzetesi életpályáját. Nemrég egy statisztika jelent meg, amely szerint 1970 óta a szerzetesek létszáma a különböző rendekben 10, 20, sőt 30 százalékkal csökkent. Mindez igazolja, hogy a krízis nem pusztán tüneti válság, hanem igen mélyre hat, hisz a papi hivatástudatot is meggyengíti. Ezért remélem, hogy az Egyház helyzetének a leírásával, analízisével ha nem is közvetlenül, de közvetve oly ismeretre szert tehetünk, amely igazi papi hivatásunk és identitásunkban megszilárdíthat bennünket.

"ÉLETÜNK" melléklet 1979 január.

Februári szentmisék és összejövetelek.

LYON-ban február 4-én 15 h 30-kor tartjuk meg az elsővasárnapi szentmisét az Ainay Bazilika kápolnájában. Onnan vonulunk át a teadélutánra az Impasse Catelin 4 szám alatti helyiségbe. (Externat St Joseph, Rue Ste Hélène)

GRENOBLE-ban február 11-én 15 h 30-kor szentmisét tartunk a Rue des Dauphins 4 szám alatti helyiségben s ugyanott teadélután.

LA ROQUE SUR PERNES-en február 18-án 15 h 30-kor szentmise a kultur-teremben és teadélután helyi szokás szerint.

MONTPELLIER-ben február 25-én 15 h 30-kor szentmise az Ecole St-François kápolnájában s utána szokásos családi összejövétel.

Ste Foy-les-Lyon, 1979 január 11.

20 éves a Kastl-i Gimnázium

November 24-én ünnepelte ez az egyetlen magyar középiskola a Szabadföldön húsz éves fennállását. Ott voltak az ünnepélyen az iskola magyar és német barátai közül sokan. Ott voltak a szülők, akik a munkanap (péntek) ellenére eljöttek; a volt Kastl-i diákok képviselői, ott voltak az iskola napszámói, az annyit kritizált és sokszor annyira magukra hagyott tanárok és ott volt mindenekelőtt az iskola kincse: a magyar gyerekek. Fiúk és lányok, kicsinyek és nagyok, Európából és tengerentúlról, akik szívükben hordják még az édes magyar hazá képét, — pedig talán még nem is látták valóságban —, ajkukon annak gazdag, gyönyörűen zengő nyelvét, akiknek egyedül köszönheti az iskola, hogy annyi belső és külső viszontagság ellenére még mindig fennáll.

Bevezetésül **Halmos László**: „Hazám” című kantátáját zengte az iskola kórusa. A sok szép magyar énekes leányka és fiú ajkán sirt az ének; szívbe markolt és örökre elkötelezett a gyerekekkel és a magyar iskolával...

Az ünnepség a gyönyörű 500-éves kolostori refektóriumban volt. Az ünnepi emelvény fölött az éltető szimbólum: Magyarország, V. Ferdinánd idejében készült térképe. Alatta vörösmárvány tábla a fölirattal: Magyar Gimnázium 1958—1978. A tábla közepén magyar címer a Szent Koronával.

Megboldogult Dr. Ádám György föllelkész az iskola egyik megalapítóját, aki annyi szeretettel készült erre az ünnepre, de nem érthette meg, az emelvény fölött a fényképe helyettesíti.

Nevében **Szöke János, az Európai Katolikus Magyar Szenátus elnöke** méltatta az iskolát, elmondva történetét a Passau melletti Waldwerke-barakk-táborból a mai iskolavárig. Köszönetet mondott különösen három személynek: — mindhárman már Odaát vannak — **Kálózy Nándor** magyar lelkesnek, **Csejtey Károly** tanárnak, akik már 1946-ban megalapították a barakkiskolát, és **Msgr. Dr. Ádám Györgynek**, aki a mostani váriskolának a megalapítója. Melleg szavakkal fordult az ifjúsághoz, buzdítva őket a haza és az édes anyanyelv szeretetére.

HABSBURG OTTÓ BESZÉDE

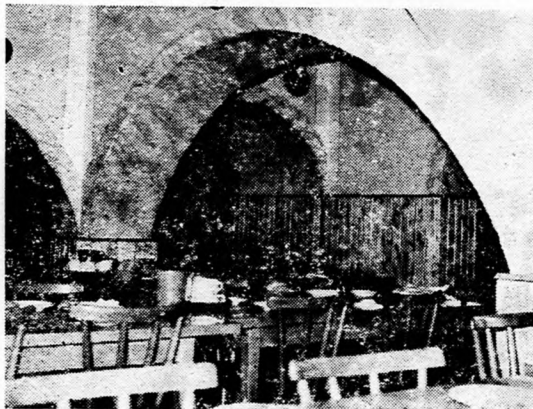
Az ünnep főszónoka **Dr. Habsburg Ottó** volt. Magyar nyelvű beszédre készült, de kérésre a számos idegen vendég miatt, német nyelven mondotta el:

„Isten csodája, hogy még áll ez az iskola!” kezdte beszédét... „és ma méltathatjuk azt a 32 esztendő, amely eltelt azóta, hogy Passau mellett, Waldwerke menekült táborban magyar szülők és tanárok összefogtak a reménytelen helyzetben, és az elhagyott, elvesztett haza nyelvén létrehozták a magyar iskolát. Büszkék lehetünk rá, hogy eljutottunk ma a barakk-tól a várig. Szeressük hát ezt a csodás alkotást, ezt az annyi vész között megmaradt iskolát!

Ha eljutottunk a barakk-tól a várig, abban Isten segítségén kívül döntő szerepe volt, — talán a legszebb és legnagyobb erénynek: a hűségnek. **Burg Kastl** neve a magyar történelemben úgy marad fenn, mint a hűség szimbóluma, még pedig a kettős, szétszakíthatatlan hűségé: hűség a magyarsághoz és hűség Európához!

Német városnevek jelzik e 30 év főbb állomásait: 1945—46 Passau Waldwer-

ke; a város, mely alatt folyik a Duna, hőmpölyög Magyarország felé. 1951: Lindenberg kedves városka, közel a Bodeni-tó, melynek nagy vize a magyar Balatont idézi. 1954: a Pforzheim melletti Bauschlott, ahol erdők és dombok a magyar Dunántultra emlékeztetnek. 1956: sorsfordulat az iskola történetében... a világraszóló Magyar Forradalomnak a szovjet tankok által elűzött negyedmi-

A leányinternátus ebédlője

liós magyarsága gyermekeit ölelte magához ez az iskola. 1957—58: a Bajor Kultuszminisztérium megadja az engedélyt s a München—Fürstenried-i rövid átmenet után 1958 januárjában, majd ugyanez év őszén, az iskola minden részlege betelepül e nemes falak közé, a sziklás Oberpfalz festői tájaira, ebbe a középkori bencés apátságba, ahol a keresztény Európa első nagy tanítója, Nursiai Szent Benedek szelleme hatott, akinek örökség jelmondata: „Imádkozzál és dolgozzál” tette naggyá Európát.

A Passau melletti 1945-ös menekült tábor sanyarú viszonyai között született ez az iskola, amikor egy-egy tanár havi fizetése alig 40 márka volt... Nélkülözés és hit tartotta életben ebben a kezdeti hősi korszakban... A 33 évvel ezelőtti provizóriumról így lett fokról-fokra fejlődő tanintézet, magyar kultúrértékek ápolója. Tévednek vagy hazudnak azok, akik ezt az iskolát azzal vádolják, hogy afféle rezervátum, reak-

ciós, sötét bagolyfészek. Nem kérem! — Aki beül egy-egy napra az osztályokba és, aki tudja, hogy ennek az iskolának több ezer végzettjéből hányan jutottak magas posztokra Európában és a tengerentúlon, az tudja, hogy ez az iskola milyen intézet.

Ezen a jubileumon köszönet illet mindenkit az elmúlt évtizedekért. Igazságtalan lennék, ha bárkit is névszerint kiemelnék... Egyik sem marad el érdemben a másik mögött, minden korszaknak megvoltak az erényei és hibái, viharos és napsütéses szakaszai, talán mulasztásai is... de azt mégsem engedhetem el, hogy ne szóljak arról, akit a Székelyföld küldött a bajor Duna partjára, hogy ősz hajjal magyar nebulókat segítsen a messzi idegenben — hogy ne szóljak arról, aki szibériai fogság után vállalt iskolaszervező feladatot idekint s aki olyan hűségesen szolgálta a nagy Primást, Mindszentyt. Hogy ne mondjak köszönetet annak, aki az igaztalan hajszak viharában okosan és szívósan védte ezt a szellemi végvárat.”

Habsburg Ottó nem feledkezett meg senkiről, aki értékessé, szebbé és színesebbé tette a magyar iskola életét: a tanárokról, az Iskolabizottságról, a Szülői- és Diák tanácsról, az Alumni közösségről, a Cserkészekről, az Irodalmi Körről, az Erdélyi Ifjúsági Csoportról; a Sportkörrel, a Fuvószenekearról és az európai hírű Magyar Tánccsoportról... A szakácsnőről, a jó Juliska néniről sem.

A megemlékezést így fejezte be: „... mindenki szívéből szólok, ha most mégis mély megindultsággal egy nevet mondok... **Msgr. Ádám György**. Egy éve még itt élt közöttünk az az ember, aki két évtizeden át emberfeletti munkát végzett Burg Kastl életében... **aki ez év januárjában, még halálos ágyán is, leveleket diktált ennek az intézetnek érdekében.** Arcára már kiült a halál, de szemében még lobogott a tűz, az igazak hite, a nagy alkotók utolsó pillanatig nem nyugvó akarata”.

TOMPA MIHÁLY (1817—1868):

Az esztendő végén

Mint habja a sebes folyónak

Sietve zúg alá,

És nincs erő, mely a lezajlót

Visszafordítaná:

Nap nap után elment, betöltve

A megszabott határt,

S mi érezzük, hogy életünkben

Egy év megint lejárt.

És oh, mily év volt ez! hozott ránk

Bút, gondot és sanyart...

Fejünkre gyászt tón és szemünkből

Kínos könyút facsart;

Mély csüggedésbe ejtve gyakran

S hálót vetett elénk...

Ah, csuda volt, hogy el nem estünk

S meg nem emészteténk!

És — mely nekünk vajmi kevés jót,

De sok gonoszt adott —:

Rideg szóban említjük-é a

Lefolyt órát, napot?

Az évre hangos, terhes átkot

Kiáltva szertelen:

Emléke is legyen szívünkben

El-kitörölve...? Nem!

Kényeztetet a jó sors: — kevély

Tesz, bűn-s bukásba ránt;

A bajt, nyomort ösmérje keblünk

Gondos kertész gyanánt!

Ennek keze gyomlál ki onnan

Nagy-sok mérges gyomot,

Mely annyi szép erény-virágot

Növésben elnyomott.

Az Úr bölcs, jó, ő adja nekünk

Az édest, keserűt;

Amazt fogadd hálaadással,

Ezt gyáván ne kerüld!

Ő hordja e roppant világnak

Örök nagy gondjait...

Öröm — s búban, élet — s halálban

Kössön hozzá a hit!

Hangozzanak fennen szívedben

Az erkölcs szavai,

Légy, a magas célt nézve, ember,

Keresztén s hazafi!

Áldozz, hogy a szent láng ezer szív

Fagyát olvassza fel,

Tudj hatni, túrni és szeretni,

Meghalni is, ha kell!

Igy semmi nem szülhet szívedben

Aggályt, rémületet,

Lábad oroszlányokra s áspis-

Kígyókra vetheted!

Jöhet jó s rossz év; — bú, baj árja,

Amely feléd rohan:

Megállhatsz minden rázkódásban

Nyugton és boldogan!

(1863)

IRÁNYMUTATÁS A JOVÓBE

Habsburg Ottó újra fölvetette a hűség gondolatát, amely az iskolát létrehozta és fenntartotta: — **Hűség a Magyarsághoz, elsősorban hűséget jelent az anyanyelvhez! Hűség a Magyarsághoz egyben hűség a kereszténységhez,** mert ha a magyarság levétné kereszténységét, semmivé válnék éppen úgy, mintha anyanyelvét vetné el, mert megtagadná ezeréves történelmét, és mindazt, ami életet és fennmaradást biztosított neki a Dunavölgyében.

A Kereszténység jelenti továbbá a magyarság számára a Nyugatot, Európát. Szent Istvánnal a magyarság tudatosan elkötelezte magát Nyugattal; ezt védte ezer éven át Kelettel szemben. — **Lényegében az 56-os szabadságharc is véres hitvallás volt a Nyugat mellett.** „1956-ban magyar fiúk és lányok azért mentek a barikádokra, hogy véget vessenek egy keresztényellenes kísérletnek, amely az országot Vasfüggönnyel akarta örökre elzárni életadó forrásától, a nyugati keresztény kultúrától.”

„**Magyarság, Kereszténység, Európaiság** — ezeket a kincseket ápolja ez az Iskola... A Bajor Kormány és a Német Szövetségi Köztársaság ennek a magyar nyelvű, számára tehát idegen iskolának a támogatásával, visszatért a legszebb európai hagyományokhoz, egyben megmutatta a jövő Egyesült Európa útját.

„Ennek az Iskolának a növendékei már ennek az Egyesült Európának lesznek állampolgárai, hogy amit európai pogárként tanultak, visszaadják egyszer szülőföldjüknek. Magyarországnak...! Az az eszmekincs, amely ma Európa egyesítésében sarkal, Magyarországon már történeti valóság volt. Az első királyunk által adott szentistváni állam-eszme lényege a Kárpátok medencéjében élő többféle nemzetiségű nép alkotmányos jogainak biztosítása... A szentistváni gondolat tulajdonképpen egy ezeréves türelmi gondolat! — A magyar nép fiainak tehát van szerepe, mondani- valója az európai integrációban: szerepe és kötelessége!

Dr. Habsburg Ottó kifejtette ezután, hogy milyen legyen az Egyesült Európa? Szerinte az első és legfontosabb alapelv: „nagyeurópaiak vagyunk — Európa nem ér véget a mesterséges vonalnál, amelyet egy szerencsétlen februári napon 1945-ben Jaltában vontak meg. Azok a népek, amelyek odaát vannak a drótsövénnyel s aknazár mögött, lengyelek, csehek, szlovákok, bolgárok stb. és természetesen magyarok, szintén európaiak, akiket nem szabad elfelejteni, éppen úgy, mint a baltiakat és a kelet-németeket sem. Ebben a kérdésben nyíltan kell beszélni, mert ha a marxistáknak joguk van hatalmi igényeiket nyíltan hirdetni, fel kell emelnünk szavunkat a szabadság térségének a kitágításáért.

Második alaptétel: „Európa a szabadság kontinense kell hogy legyen!” Ez azt jelenti, hogy nemcsak az egyes ember jogait ismerjük el, vagyis nem csupán az emberi jogokat, hanem a természetes közösségek: család, közületek, vallások jogait is.

A harmadik elv a szociális felelősség elve. Ez azt jelenti, hogy az új európai közösségben állandóan tekintettel kell lenni azokra, akik bármilyen szempontból és bármilyen okból gyöngék és szükségük van a segítő kézre.

A negyedik tétel: „Európa keresztény kontinens”. ... Nem a keresztnek van szüksége Európára, hanem Európának a

(Folytatás a 4. oldalon)

SAÁRY ÉVA (Lugano):

Nevelés - és cserkészzet

Lányaimat (mivel férjem francia) sohasem kényszerítettem arra, hogy „magyarok” legyenek, a felületes és felelőtlen összehasonlításokat pedig — hogy mi „mennyiben különbek” vagyunk más népeknél (különösen a befogadó ország lakóinál!) — gondosan elkerültem.

Nálunk az a tény, hogy a papával franciául, a mamával magyarul kint a városban, iskolában pedig olaszul kell beszélni, nem okozott semmiféle gondot, problémát. Én magam a soknyelvűséget a „világ legtermészetesebb dolgaként” kezeltem s ezt a szemléletet automatikusan átvették lányaim is. (Kicsi korukban volt olyan időszak, amikor azt hitték, hogy minden egyes ember más nyelven beszél!)

A tavaly nyári, feuersteini kongresszuson egy pszichológusnő hosszú előadást tartott az emigrációban élő gyermekek neveléséről s kifejtette, hogy a magyar oktatás milyen „nagy munkát és áldozatot” követel a szülők részéről. Bevallom, megdöbbentem. Aki szereti gyermekét, az nyilván foglalkozik vele és nem érzi ezt „áldozatnak”. A magyar beszéd teljesen „magától értetődő” lesz, ha már a bölcsőnél elkezdjük s egy-egy mese, népdal vagy nyelvi játék esténként alig vesz igénybe többet fél óránál. Az ilyen rendszeres program jelentősége viszont óriási! Nem a nagy nekifutások adják a fontos eredményeket, hanem — a szinte észrevétlen — hangyamunka!

Az a baj a mai világban, hogy rengeteg tudós értekezést írnak a nevelésről, a gyakorlatban azonban a legalapvetőbb elvek (amiket az utolsó parasztember, parasztasszony is természetesen ösztönöz „tudott”) elsorvadnak. Hiányzik a szeretet, a türelem, egymás egyéniségének, emberi méltóságának tisztelete és még sok egyéb...

*

Lányaim ma 18—20 évesek, s néha magam is elcsodálkozom egyes kijelentéseiken:

— Nem is tudom, mit csinálnék, ha nem lenne magyar cserkészzet! — mondja Sophie. — Iskolai osztálytársaim végtelenül korlátoltak és unalmasak. Nincs látóköriük, összehasonlítóképességük... és főleg nincs bennük élet!

Ágnes pedig, aki nagy zenerajongó és több hangszeren játszik, így szól:

— Tudod, én miért örülök annak, hogy megtanítottál magyarul? Azért, mert a magyar népzene olyan szép! Itt, nyugaton nincsen hozzá hasonló!

Hazautazik Budapestre a nagymamához, s mikor visszajön, büszkén mutogatja ott vásárolt népdalfüzeteit. Már egész sorozat van belőlük...

Talán az is idekívánczok — mint a „sors iróniájának” fényes bizonyítéka!

(KNA) Szlovákiában kiéleződött nemcsak az egyházüldözés, hanem szisztematikus nyomás tapasztalható a harcos ateizmus részéről. A besztercebányai körletben az utolsó hónapokban 21 ateista kört alakítottak. Az ideai hitoktatásra való jelentkezőknél a szülőkre olyan nyomást gyakoroltak, hogy az iskolásoknak csak 1,9 %-a iratkozott be hittanra. Különösen erős a nyomás Szlovákia magyar vidékein. Itt nemcsak a pedagógiai és az állami hivatalnok személyzetnek tilos istentiszteleten résztvenni, de az orvosoknak, és az ápolószemélyzetnek is. Papok látogatása kórházakban amugyis már régóta tilos.

— hogy Larroudé Sophie lányom nagyon összebarátkozott egy Szücs Erzsébet nevű osztálytársnőjével, aki azonban nem tud magyarul. Mikor szülei vel Budapestre utazik, únja magát, hiszen semmit sem ért; azt sem, amit saját édesapja Sophieval beszél...

Leánycserkészek népi tánca

Azt hiszem, a gyermeknek mindenképpen „joga” van ahhoz, hogy ismerje szülei nyelvét (bármilyen legyen is az); hogy megtanítsák rá. Ha elmulasztják, nemcsak saját maguk számára készítenek elő magányos és fájdalmas öregkort, hanem a gyermeket is megrövidítik, ami aztán (nem levegőbe beszélek, hanem számos tapasztalat alapján!) örök keserűség forrása, tüske marad a szívében.

De meg lehet-e a gyereket tartani (ha csak részben is) magyarnak? Elég-e ehhez a szülő jóakarata és fáradozása? — Alig hiszem.

A magyar nyelvvel és hagyományokkal csupán a családban találkozó gyermek egy nap kisebbségi komplexumokat kaphat idegen nyelvű társaival szemben. — „Miért vagyok én más, mint a többi? Miért nem beszélnek az én szüleim jó kiejtéssel, tökéletesen németül, franciául, angolul stb.?”

Itt, ezen a ponton kell belépnie a külvilágnak, itt ezen a ponton segít a nyugati magyar cserkészzet és egy esetleges otthoni rokonlátogatás, hogy a gyermek lássa, magyarok máshol is vannak, tehát nem „értelmetlen és haszontalan” a tudása. Lényeges az is, hogy magyar vonalon szerzett élményei vonzóbbak legyenek a befogadó ország adta élményeknél; de erre még visszatérek.

— Minek a cserkészzet? Elég, ha nyáron hazamegy Karakószörcsög, a nagymamához! — legyintenek egyesek.

A magyar nyelv szempontjából talán elég, de ahhoz már nem, hogy a gyermek megértse, szülei miért nem élnek otthon, miért vettek a kezükbe vándorbotot, s ahhoz sem elég, hogy itt, nyugaton gyümölcsöző magyar kapcsolatai legyenek; hogy magyar sajtóságait be tudja építeni a nyugati külvilágba (nem is szólva a helyes történelmi- és politikai tájékozottságról!).

Aki cserkészként látogat haza Magyarországra, már nehezen fog bedőlni a csalóka látszatoknak. Értékeli, amit értékelni kell, de elveti, amit el kell vetni.

Nálunk, Luganóban nincsen sok magyar; fiatal pedig különösen kevés. Lányaim 1970-ben — egy jóbarát révén — egészen véletlenül csöppentek bele a cserkészzetbe s azóta, mint „ször-

ványok” működnek; azt hiszem, elég szép sikerrel. (Az utolsó nyári táborban már mindketten parancsnokok voltak.)

1970 óta minden nyári és minden téli táboron résztvettek s nehezen lehetne rábeszélteni őket, hogy csak egyet is, elmulasszanak.

Kétszer voltak már jamboreen és továbbképző tanfolyamon Észak-Amerikában, idén pedig egyhónapos délamerikai körúttuk életre szóló élményt jelentett... Összehasonlító képességük, látóköriük valóban felülmúlja a svájci átlagfiatalokét. Ezményeik is mások! A cserkészlet nemcsak a magyar nevelésben, hanem az emberré nevelésben is sokat segített. A mai ifjúság által gyakran bálványozott áldeálok helyett igazi ideálokat állított eléjük: Isten, Haza, felebaráti szeretet, a másokért (gyengébbekért) való felelősség érzése. — Erősen, biztosan állnak a lábukon, s most már alig hiszem (a legkritikusabb korban túljutottak), hogy elragadja őket a kábítószergőzben vergődő, zavaros

20 éves a Kastl-i Gimnázium

(Folytatás a 3. oldalról)

a Keresztre! Kereszténység nélkül nem lenne hite; hit nélkül erkölce s így Európa lelke is meghalna.

Befejezésül a szónok kérte az ifjúságot: „Ne meneküljete a munkától, tanulástól, most se, később, kint az életben sem! Minden nagy cselekedet erőfeszítésből született. Amikor küzködtünk... bármilyen téren, kultúrát teremtünk a magunk nemesedéséért és az emberi civilizációért.”

... Amikor 3 1/2 évvel ezelőtt ez az iskola ott állt egy üres sírgödörnél és a XX. század legnagyobb magyarját... a világ egyik legnagyobb erkölcsi személységét, Mindszenty József bíborost temették, az iskola énekkara szívzsongatóan énekelte Kodály Ave Mária-ját. És ez a nagy ember volt az, aki 80 éves korában, amikor emlékiratait írta, mindig hálával emlékezett gyermekora iskoláira és tanárai szigorúságára. — Ti megfogadtátok a nagy Halottnak, hogy méltók lesztek hozzá! Utunkat, a ti utatokat kijelölte tehát a Máriazell-i Halott! Kijelölte Madách Imre szavával; azzal, amit az Úr mondott Adámnak: „Kardod erős, szíved emelkedett, végtelen a tér, mely munkára hív...”

Az ünnepi szónokok nem ismerhették annak a pár német és magyar tanárnak a nevét és érdemeit sem, akikre a „ré-

eszmék sugallatára terrorcselekmények elkövetésére is hajlamos, modern „alvilág”.

A magyar írással, olvasással eleinte hadilábon álltak. Világméretű levelezésük, öt kontinenst behálózó kapcsolataik azonban erre is lassan rákényszerítették őket, hiszen az amerikai fiúval, lánnyal még mindig könnyebb magyarul szót érteni, mint angolul. És megfordítva: Melyik amerikai óhajtana franciául vagy olaszul levelezni?

Örülnék persze (melyik szülő nem?) ha lányaim nyugati magyar fiúhoz mennének feleségül. A cserkészletben különösen sok a jó családból származó fiatal — s itt „jó” alatt nem anyagiakat, hanem lelkieket, szellemieket értek. Az a tény, hogy valaki gyermekei magyar nevelésére gondot fordít, s képes ezért áldozatot is hozni, minőségi szelekciót hoz létre.

Ilyen házasság esetén jobban biztosítottak látszik a tartós egyetértés, hiszen a lány (vagy fiú) az otthonhoz hasonló légkörű és nivójú környezetbe kerül. Ellenkező esetben — ki tudja?

Na, de ezzel már túlszaladtam a nevelés és cserkészlet problematikáján. De az életben nincsenek időben és térben szigorúan elhatárolt jelenségek. Egyetlen lépés, egyetlen elhatározás sorsdöntő jelentőséggel bírhat, események egész láncolatát hozhatja (hozza is!) magával.

Órsi órán

Amit a szülő gyermeke bölcsőjénél gondol, érez, vagy dönt... az azt a gyermeket haláláig végigkíséri.

giek”, tanárok és diákok, olyan szeretettel emlékeznek több mint 30 év után is, akiknek legalább a nevét illik hogy megtudja a magyar nyilvánosság:

A német tanárok közül: **Prof. Karl Lehnfeld** Schwandorfból, **Prof. Horst Kühlbrandt** Bayreuthból, **Prof. Oscar Müller** Nürnbergből. A magyarok közül: **Pajor Elemér** és **Pajor Márta** tanárok, akik már Passau-Waldwerkében ott álltak az Iskola bölcsőjénél, vagy Lindenbergtől kezdve élték át az iskola hőskorát. — A Bauschlottiakról is meg kell emlékezni, **Fekete-Kornény Liviáról**, **Balogh-Kölcze Éva „néniről”** és **Plavenszky tanár úrról**, és nem utolsó sorban a kedves nővérekről: **Blezilla**, **Benignetta**, **Donatilla**, **Elienne**, **Kinga** és **Lucia nővérekről**, akik minden ünnepeltetést kerülve, mint az iskolavár hamupipőkéi, tanítanak, nevelnek, felügyelnek, instruálnak, takarítanak, szépítenek, hogy minden rendes és tiszta legyen, kezdve a lányoktól és kisfiuktól, az internátusig, iskoláig, kápolnáig és ebédlőig. Áldja meg érte a jó Isten őket!

(Az iskolának küldött minden adományt nyilvános nyugtázás mellett a következő címre kérik: Ung. Gymnázium, D-8455. Kastl ü. Amberg. Spen-dekonto, Sparkasse Kastl 254-649.) Az iskola címe: Ung. Gymnasium, D-8455. Kastl, ü. Amberg, W-Germany.

II. János Pál pápa levele honfitársaihoz

AMIT A CENZÚRA NEM ENGEDÉLYEZETT

Hivatalába lépése utáni napon II. János Pál pápa levelet írt hazájába. A lengyel cenzúra nem engedélyezte nyilvánosságra hozni. A Párizsban megjelenő lengyel lap, a „Kultura”, (12/375. füzet) most közölte. Részleteiben mi is hozzuk:

„Azon a napon, amelyen drága hazánk egyik fia számára elrendeltetett, hogy püspöki szolgálatot vállaljon Szent Péter trónján, írom hozzátok e sorokat. Számomra lebetetlen nem éppen azon a napon írni minden testvéremnek akik szeretett Lengyelországnak gyermekei, amelyen Krakko érsekének Isten kijűrkészhetetlen végzése folytán azt parancsolta, hogy Szent Szaniszló ősi fővárosát elhagyja és Péter római apostoli trónját átvegye...

Nem elég a szó arra, hogy kifejezze minden gondolatomat, amely most eszembe jut... Hiszen nem lüktetik-e át ezek a gondolatok és érzéshullámok egész történelmünket? Nem ölelik-e át az egész évezredet, amelynek folyamán mi Krisztushoz, Egyházhoz, a Szent-székhez megőriztük a hűséget? Ezek a gondolatok különösen történelmünk utolsó szakaszában hazánkra és egyházunkra összpontosulnak. A lengyel egyház új fogalommal vált: A Tanuságtétel Egyháza lett, amelyre az egész világ föltekint — ennek a ténynek tudomásulvétele nélkül nehéz volna megérteni azt, hogy most a pápa — egy lengyel — beszél hozzátok. Nehéz volna megérteni azt a konklávé is, amely augusztus 26-án a czensztochowai Istenanya ünnepén az Egyháznak I. János Pál pápa személyében a nagy ajándékot hozta. Éppen olyan nehéz volna megérteni azt is, hogy felejthetetlen elhúnytával 33-napos pápasága után, a konklávé egy lengyel bíborost hívott meg a pápai trónra...

...Tisztelendő, szeretett Hercegpri-más! (Wyszynski. Szerk.) Engedd meg, hogy azt amit gondolok, egyszerűen kimondjam: Nem lenne ma a pápai trónon ez a lengyel pápa, aki istenfélelem-től áthatva veszi át új főpapi hivatalát, a Te hited nélkül, aki sem börtöntől, sem szenvedéstől nem riadtál vissza. A Te feltétlen bizalmad Egyházunk és a Fehér Hegy nélkül, ma nem ő lenne a pápa...

Kivétel nélkül szólok minden honji-társamhoz, akik mindenkinek a világnézetét és meggyőződését tiszteletben tartják. Minket minden ellentét ellenére a hazaszeretet köt össze, amelynek semmi köze a korlátolt nacionalizmushoz vagy sovínizmushoz.

Hegyek, völgyek, tavak folyók...

Drága Honfitársaim! Nem könnyű dolog lemondani a hazatérésről — azokról a „májusi virágdíszben buzatáblák-tól ezüstözött és rozsföldektől aranyozott mezőkről” — (Miczkiewicz. — Szerk.) Nem könnyű vissza nem térni azokhoz a hegyekhez, völgyekhez, tavakhoz és folyókhoz, a kedves emberekhez és abba a királyi városba! (Krakko) — De ha ez az Isten akarata, akkor meg kell hajolni előtte... Ne felejtsetek el imáitokban a Fehér Hegyen (Czensztochowa) és egész hazánkban, hogy az a pápa, aki vér a Ti véretekből, szív a Ti szívetekből, ennek a vége felé járó második évezrednek nehéz idejében Egyháznak és a világnak jól szolgálhas-son.

Kérlek Titeket, őrizzétek meg hűségeteket Krisztushoz, az Ő keresztjéhez, Egyházához és pásztoraihoz. Álljatok ellen mindannak, ami sérti az emberi méltóságot és lealjasítja az egészséges társadalom erkölcsét. Szálljatok szembe mindazzal, ami csökkenthetné a ti hozzájárulástokat az emberiség, a keresztény népek és az Egyház közös kincstárába.

Szent Szaniszló 900-éves jubileumára, amelyre az érsekséggel és a krakkói egyháztartománnyal olyan szeretettel készülődünk, nagyon vágyom elmenni hozzátok...

Most meg szeretnék áldani benneteket. Ezt nem csak püspöki és pápai hivatalomnál fogva teszem, sokkal inkább a szívem visz rá... És valahányszor II. János Pál pápa áldását fogadjátok, gondolatok arra, hogy közületek jött és külön jogigénye van a ti szívetek-re és a ti imádságtokra.”

Città del Vaticano, 23. 10. 1978.

II. János Pál pápa

(Lengyel eredetiből készült német fordításból — Die Welt — magyarra. Sz.)

Papok és egyéb egyháziak nyomoruságos helyzete a Vasfüggöny mögött

Oreg, magukkal tehetetlen papok 600 cseh koronát kapnak havonként az államtól. Ez kb. 120 DM-nek felel meg. (Középmínőségű férfiföltöny 2.500 cseh korona.) — Az idős nővérek Csehországban valamivel többet kapnak, 700 cseh koronát.

Hasonló a helyzet magyar papi öregotthonokban. Ha hozzátartozók vagy külföldi karitászok nem segítenének, különösen ruhával, nagyon nyomoruságosan élnének.

A Szovjetunióban még a szolgálatban

HORY LÁSZLÓ:

Az első szláv pápa néhány ismeretlen arcvonása

Kiegészítő ecsetvonások Kardinál Karol Wojtyla, II. Pál pápa portréján

Amikor a „Vatikán utazó diplomatája”, Luigi Poggi érsek, május 23. és június 6. közt ez év tavaszán Lengyelországban egyrészt a Vatikán és a lengyel állam, másrészt a lengyel püspöki kar és az uralkodó regime viszonyának „normalizálásán” fáradozott, Karol Wojtyla krakkói kardinális volt Wyszynski kardinális mellett a második magas egyházi méltóság, akit a római megbízott konzultált. Poggi sietve Krakóba utazott és többször beszélgetett hosszasan és négy szem között az ott rezidáló Wojtylával. 1978 május 25-én a római érsek résztvett az impozáns „Corpus Christi körmeneten” is, amelyet krakkói házigazdája rendezett. Wojtyla ösztönzésére Poggi kirándult a környéken fekvő Szczepanow községbe is, ahol Lengyelország patrónusa Szent Stanislaus született. Wyszynski és Wojtyla kardinálisok initiaívájára az 1979. véet „Szent Stanislaus Évének” dekla-

rálták, mert nevezett szent mártírúrnak 600. évfordulója a jövő esztendőben lesz. Ez az új pápa szívügye volt, amelynek a megváltozott körülmények közt aligha fogja a tervezett és kívánt figyelmet szentelni.

Figyelemre méltó, hogy Wojtyla a római egyház statusának legalizálását Lengyelországban a fő törekvésnek tartja a „normalizálódás” felé vezető göröngyös és hosszú uton. Saját szavaival e célt a „törekvések alapkövüül” jelölte meg és ezzel a problémával ünnepi prédikációjában a „Corpus Christi” rendezvények keretében, Poggi érsek jelenlétében, behatóan foglalkozott.

A Vatikán kiküldötte lengyelországi missziója végén újságírók előtt lakonikusan megjegyezte, hogy a lengyel kormány „még nem kész”, az Egyháznak a teljes legális jogokat megadni és garantálni.

Nem csodálható tehát, ha a katolikus Egyház a lengyel állammal szemben egy militánsan kritikus álláspontot foglal el, miután több ízben előterjesztett, hosszú kívánságlistáját nem teljesítették, bár néhány kormányintitativa Wyszynski kardinális és Edward Gierek pártvezér 1977 október 29-i két órás találkozója és megbeszélése óta, a varsói Sejm épületében, bizonyos reményekre szolgáltatott alapot.

Tudni kell, hogy már meglehetősen régen Wojtyla kardinális volt minden tárgyalásnál Wyszynski jobb keze és első számú bizalmas partnere, érthető tehát, hogy általában őt tekintették Wyszynski utódának.

Sajnos bizonyos közeledés és tárgyalási készség dacára kitarított a hivatalos államapparátus bizonyos semmitmondó udvariassági gesztusoknál, amelyek valójában semmiféle további kötelezettséget sem vontak maguk után. Ime egy pár jellemző példa: Pjotr Jaroszewicz miniszterelnök már 1976 augusztus 3-án egy hatalmas virágcsokrot küldött Wyszynski 75. születésnapja alkalmából. Abban az időben Wojtyla kardinális éppen Philadelphióban, Pennsylvániában tartózkodott egy lengyel papi küldöttséggel, amelyet a püspöki kar megbízásából vezetett az Eucharisztikus Kongresszusra. Wojtyla bíboros nem feledkezett meg Wyszynski névünneperéről és egy megleghangu, 18 soros táviratban fejezte ki a saját és küldöttsége szerencse kívánatait. Ez természetes volt, a meglepetést az okozta, hogy a lengyel tömeg hírközlő szervek, köztük még a Varsói Rádió is, kérés nélkül spontán nyilvánosságra hozták a fenti üdvözlő táviratot.

Wojtyla bíboros érdeklődése Krakóban sok irányba kiterjedt és befolyását is számtalanszor érvényesítette tekintélye, személyes prestige bevetésével. Különösen a „Hejnal Maricki” című, krakkói katolikus havi folyóirat szerkesztését kísérte beható figyelemmel és ha szükségét érezte, be is avatkozott. Erélyesen támogatta a „Keresztény Szociális Egyesület” tevékenységét, amikor és ahogyan tudta. Ezek és más szervezetek kénytelenek lesznek most első számú támogatójuktól búcsút venni, bár az első szláv, illetve lengyel pápa lelkében továbbra is, minden kétséget kizáróan, odaadó lengyel hazafi fog maradni, aki Stepinac, Beran, Slipij és Mindszenty bíborosokat legőszintebben tisztelte.

Találkozás a nyomorral

Páter Werenfried van Straaten („Speckpater”) leveléből:

(Afrikai útja előtt írta): „Szívem mélyén félek. Nem az utazás testi fáradalmaitól, hanem a nyomor rémétől félek, amikor ezer szemével megint ráammered. Mert bár sok nyomort láttam már, még mindig nem szoktam hozzá. Mindig újra megráz: kitörölhetetlenül megmarad emlékezetemben. Szüntelen hallom a nyomor panaszát és minden nap felelnem kell rá...

Pontosan tudom hogy lesz. Minden találkozásom után a nyomorral megígérem, hogy segítek. Hogy kicsi fényt gyújtok a nyomor sötétségében, ami elűzi a kétségbeesést, föléleszti a reményt, a türelmet, míg beváltom, amit ígértem.

Itt kezdődik számomra a nehézség... Noha sok millió dollár ment át a kezemen, szegény maradtam. Ezért kell újra és újra Nátatok kopognom. És mivel már annyiszor segítettetek, lassan már szégyelem magam azért, hogy mindig újra zaklatlak benneteket.

Van határ, amit nem szabad túllépni. Nem tudom, hogy Nátatok már elértem-e ezt a határt. Ha így lenne, akkor nincs más megoldás, mint új előfizetőket toborozni... Miért ne lehetne az „Echo der Liebe” 600.000 példányszámát megemelni? Én azt hiszem, hogy minél több embert veszünk tűz alá — a szeretet

lévő ortodox papság is nyomorog. Ennek oka az ún. „külön adó”, amivel olyan gazdaságilag önálló személyeket sújtanak, akiknek a ténykedése állami szempontból nem kívánatos. Ezek olyanok, akik az Egyház keretében vagy az Egyháznál vannak alkalmazva. Ezek 600 Rubel havi fizetés mellett már 55% adót fizetnek, úgy hogy a 600 rubelből csak 270-et fizetnek ki nekik.

Ez alól a szabály alól csak az a papi réteg kivétel, akiknek a működése állami szempontból pozitív. Ilyenek: a pátriárka, a Szent Szinódus állandó tagjai, felelős munkatársaik, tanárok, hit-tudományi akadémiákon és szemináriu-

tüzét értem ez alatt — annál több lesz a nyomorgó Egyházért lángoló szív. És minél több a segítség, annál könnyebb a teher, amit közösen kell viselnünk.

Bizonyára ismertek barátaitok közül olyanokat, akik az „Echo der Liebe”-t — „A Szeretet Visszhangja” — újságot haszonnal olvasnák. Nem tudnátok legalább egynek a nevét elküldeni nekünk?...

Abban a reményben, hogy e toborzással afrikai utamat könnyebbé teszitek és én a segítséget, amit testvéreink nyomora követel tőlünk, megígérhetem, maradok imám biztos ígéretével, a Ti há-lás,

Páter Werenfried van Straaten

ECHO DER LIEBE

4789 PschA München der Volksbank MEMMINGEN, mit Vermerk „Konto Speckpater“.

LIEBESWERK KIRCHE IN NOT

In Österreich: Auf Scheckkonto 9244 Bankhaus Schelhammer & Schatte-ra, WIEN, mit Vermerk „Konto Ostpriesterhilfe“.

OSTERPRIESTERHILFE

In der Schweiz: auf PS-Konto VII 172 000 der Ostpriesterhilfe, Postfach 902 LUZERN.

Werenfried van Straaten

H A Z A I F I G Y E L Ő

† Werner Alajos

1905 — 1978

Egyirányú közlekedés Bécs és Budapest között

Január elsejével megszűnt a vízumkényszer Ausztria és Magyarország között. Ennek a megállapodásnak elsőszámú haszonélvezője a magyar állam, amely devizabevételének nagyarányú növekedésével számolhat, míg az osztrák idegenforgalom továbbra sem építhet a magyar turizmusra, hiszen a magyar állampolgárok változatlanul csak három évenként kaphatnak turista-útlevéletet. Az elmúlt évben több mint félmillió osztrák turista járt Magyarországon, míg az Ausztriába látogató magyarok száma csak nyolcvanezer volt. Szakemberek becslése szerint, a vízumkényszer eltörlésének hatására az osztrák turisták száma megkétszereződik, míg a magyaroké nem sokat változik. A két ország idegenforgalmi kapcsolataiban tehát továbbra sem érvényesül a kölcsönösség elve, amely az emberek szabad áramlását keletre és nyugatra egyaránt biztosítaná.

Elhanyagoltak a városi lakóházak

A tanácsi kezelésben lévő lakóterületekben 85 ezer lakás vár felújításra és 35 ezer korszerűsítésre. A vidéki tanácsok előreláthatólag tíz évvel hamarabb befejezik a karbantartási mulasztások pótlását, mint Budapest, ahol az ezredfordulóra tervezik a lemaradások felszámolását. A lakosság Magyarországon 3,5 millió otthonban él, ebből 700 ezer állami tulajdonban van. Az állami lakások 25 százaléka félkomfortos, komfort nélküli, illetve szükséglakás, vagyis minden negyedik lakás teljes újjáépítésre szorul.

A kisebb karbantartási munkák elvégzésére is sokáig kell várni, mert „hiánycikk” a kisiparos. A 165 ezer lakosú Pécsen a kisebb kőművesmunkák elvégzését kilenc kisiparos látja el, ezenkívül öt ács és hét tetőfedő kisiparos működik a városban. Többségük idős ember és sok közöttük a nyugdíjas.

Hihetetlen, de igaz,

hogy Budapest szinte valamennyi iskolájában elterjedt a fejtető. A háború után — akárcsak a legtöbb civilizált államban — Magyarországon is sikerült kiírtani a tetőt és húsz éven keresztül hallani sem lehetett róla. Most azonban — valamilyen ismeretlen biológiai törvényszerűség hatására — ismét terjedőben vannak ezek az élősködők. Sokan a gyenge hazai irtószerek rovására írják a fertőzöttség nagyarányú elterjedését.

Mindenütt kenni kell!

A hazai sajtóban gyakran olvashatunk megvesztegetési ügyekről. Általános elv, hogy jobb üzlet a „csúszópénz”, mint a bizonytalan vállalati prémium. Célprémiumot ajánlott fel egy szövetkezet a tervezőirodának, ha előrehozza az építési határidőt, a kisiparos az adóellenőrnek, ha becsukja a szemét és a fiatal házaspár a tanácsi lakásügyesnek, ha szerez neki lakást. Az üzletekben sem számíthat a vevő tökéletes kiszolgálásra, ha nem hoz anyagi áldozatot. A vevők megnyerésének az elvét felváltotta egy új üzleti szemlélet: „Hadd sétáljon a kedves vevő!”

Nem vált be a településfejlesztési politika

1971-ben a hazai szakemberek a városok gyors növekedésével és a falvak elnéptelenedésével számoltak. Ennek

megfelelően a falvak fejlesztését elhanyagolták és alig biztosították támogatást a kislétszámú helységeknek. Az idő nem igazolta a településtervezőket: a tanyák és falvak nem haltak ki, nem néptelenedtek el. A következő években a hatóságok az eddiginél nagyobb gondot kívánnak fordítani a falvak és a kisvárosok fejlesztésére. Megállapították ugyanis: lényegesen olcsóbb a falvak korszerűsítése, mint a vidékről feláramló tömegek lakásigényének biztosítása a nagyvárosokban. Amíg a felköltöző vidéki családok lakásszükségletének és kommunális igényeinek kielégítése Budapesten átlag 2 millió forintba, a nagyvárosokban pedig másfélmillióba kerül, addig a falvakban ennek az összegnek csak egy töredékére van szükség.

Az ifjúkori bűnözés

Aggasztó a fiatalok által elkövetett bűncselekmények emelkedése Magyarországon. A jelenség okait elemezve az illetékesek a rossz családi légkörben, az alkoholban és a felnőttek közönyében jelölte meg a bűnözés fő motívumait. A felnőtt lakosság a munkahelyen, az utcán és a villamoson túlságosan elnéző a kamasz brutalitással, durva erőszakossággal és trágár illetlenkedéssel szemben.

Magyarországi vendégek a Vajdaságban

„Sötétedik, de a busz csak fut, falja a kilométereket reggel óta. A határnál másfél órát vártunk s még jó másfél óra Újvidék. A társaság rosszkedvű. Falvakon, városokon robogunk át, míg egy nagyobb településen — Topolyán — piroslámpát kapunk s megállunk egy fél pillanatra. Odanézzetek! — kiált valaki. Hiszen itt magyarul vannak kiírva az utcanevek! Meg az áruház neve is, a cégtáblák, a rendőrség... Alig hagytuk el a magyar határt, s mégis mihón lessük a magyar betűket. Jól esik a látvány a szemnek. Csak a szemnek? Dehogynem a többi magunknak sem meriük bevallani...” (Magyar Hírlap, 1978. nov. 19.)

A budavári nádori kriptá sorsa

Az egykori Zsigmond kápolna altemplomában létesített nádori sírkamarát, amely szerencsésen átvészelte az ostromot és még vagy harminc esztendő, néhány évvel ezelőtt ismeretlen tettesek kirabolták. A halottakat csak hosszabb idő eltelte után exhumálták. A lesújtó élményről így számolt be egy szemtanú a Magyar Nemzetben: „A szarkofágok hatalmas kőlapjait elfordították, s a bennük lévő érckoporsókat hidegvágvál, nagy szakértelemmel s nyilván ráérősen bontották ki a sírrablók. A tetemekre huzalokat kötöztek, s úgy rángatták elő síri álmukból valamennyit. Még a gyermekeket is. Ropogó emberi csontokon jártunk, s József nádor koponyája egyik kőlapról meredt felénk. Érdemrendekért, díszruhákért, csizmákért feldúlt emberi csontmaradványok, gyűrűkért letört ujjak szörnyű összevisszasága tárult elénk a temetkezési helyen, bizonyítva azt, hogy akik itt jártak, pontosan tudták, mit akarnak.” A budavári pusztítással egyidejűleg az ürömi pravoszláv kápolna magányos halottját: József nádor első feleségét, I. Pál cár lányát is kifosztották a vandál sírrablók. Az ellopott ékszereket, érdemrendeket és régiségeket a bűnbanda bizonyára igyekezett értékesíteni; annál különösebb, hogy a rendőrség nem akadt nyomára.

Baráti levelek is hozták, de még a különben olyan szűkszavú otthoni katolikus sajtó, rádió is világgá röpitették a hírt: Werner Alajos, a magyar egyházi zenének, kórusművészetének lánglelkű apostola, a csodálatos jó ember és pap, aki a legsötétebb Rákosi-korszakban is reverendában járt, mert nem is volt neki ruhája más, aki soha senkit nem bántott meg, de mindenkit szeretett, mindenkire csak mosolyogni tudott azzal a derűs égkék szemével, — még Bimbó népbíróra is —, a légies alkatú, fehérhajú aszkéta, akit mindenki szeretett, november 8-án meghalt.

Tudom, hogy most otthon is és idekint is sok volt kicsi énekese a szombathelyi Schola-ból, sok tanítványa a Zeneművészeti Főiskoláról, sok-sok lelki gyermeke Budapestről és vidékről könnyes meghatódottsággal gondol a jó „Lujdzsi” (Luigi!) bácsira, aki nincs már köztünk és akinek az elvesztésével hirtelen olyan szegényeknek érezzük magunkat odahaza és idekint, hisz nélküle olyan üres lett sokunknak Budapest, Szombathely...

Gyermek- és tanulóéveiről olyan keveset tudunk. Mindig tartózkodó, problémamentes volt, magáról nem igen beszélt még barátaival sem... Pozsonyban született 1905-ben (a hírneves Werner-zongorát gyártó családból). Ott is végezte alsóbb iskoláit. Érettségi után a győri szemináriumban jelentkezett kispapnak, de nem vették föl vézna, légies külseje miatt. Szombathelyre jött tehát a jó emberismerő Mikes János püspökhöz, aki örömmel vette föl és mivel muzsikusi tehetsége nyilvánvaló volt, Rómába, a Gregoriana egyetem egyházzenei tagozatára küldte, ahol Werner Alajos hazánkban elsőnek szerzett „musica sacra”-ból doktorátust.

A szeminárium, Szombathely és csakhamar az egész ország egyházzenei életére, Werner Alajossal új korszak kezdődött. Szily János híres szombathelyi katedrálisában a „cseheket” — így nevezték tréfásan az addigi karnagyokat —, felváltotta a szemináriumi Schola csodálatosan finom gregorián éneke, gyönyörű magyar népének-betétekkel. Werner Luigi (így hívta mindenki) meegbüvölte az énekeseit és a zeneértő szombathelyi közönséget is: a Székesegyház megtelt éneklő, lelkes ifjúsággal és felnőttekkel...

Már a harmincas évek elején elkezdte kikeresni Szombathely és környékén azokat a kisfiúkat és felnőtt énekeseket, akikből hosszú évek fáradságtalan és szakszerű zene- és ének-nevelésével, megteremtette zengő-bongó ember-organáját, az annyiszor megcsodált Schola-Cantorum-Sabariensist, amelynek egyházzenei vonalon csakhamar nem volt párja az egész országban, de Nyugaton sem. Werner Alajos tehetségével, szeretetreméltóságával, istenadta pedagógiai érzékével, a gyermekek szüleivel és iskolájával fenntartott állandó kapcsolatával volt képes erre a teljesítményre. A legnehezebb Palestrina, Victoria, Orlandus Lassus stb. kórusműveket, miséket, székesegyházakban, óriási tereken (Eucharisztikus Kongresszus) úgy interpretálták ezek a Luigibácsitól kinevelt és megbüvölt énekese és a férfikar bűgő orgonája, hogy a hallgatóság lélegzetviesszafojtva hallgatta. A lobogó, fehérhajú karnagy mint valami Cherub csalta-húzta ki a hajszálnál finomabb hangokat a sokszor

6-8 szólamu, hatalmas kórusból. Az ének legkifejezőbb csúcspontjainál a karnagy arca egészen átszellemült, magával ragadta az énekeseket és eredményezte azt a csodálatos harmóniát, mely termő és énekkar között. Ott ahol nemcsak a teljes hangot, de az egész lelket is bele kellett adni az énekbe, hallani lehetett Werner Alajos suttogó faszcináló hangját: „Szoprán, sírj!” — És zokogott az ének: „... attendite et videt si est dolor similis, sicut dolor meus. — („Nézzétek és lássátok! van-e fájdalom hasonló az enyémhez”. (Szűzmaria mondta.)

A Schola utolsó nagy szereplése 1943 október végén a kolozsvári Szent-Mihály templom szentélyében, a Kormányzó, a kormány és hatalmas tömeg jelenlétében volt. Erre az egyházzenei hangversenyre sajnos már rávetette sötét árnyékát az új háborúvesztés rémképe...

Werner Alajos még a háború előtt a budapesti Zeneművészeti Akadémián tanára lett a gregorián zenének és a magyar népi egyházi éneknek. Félhetet Szombathelyen, felet Budapesten töltött, éjjel utazott és jött vissza, hogy időt nyerjen. Hihetetlen, mennyit dolgozott ez a csupa-lélek ember. — Ilyenkor, ha késő este holtfáradtan tért meg hosszú énekpróbákról a szeminárium ebédlőjébe, vacsorája nem volt más, csak egy darab kenyér, meg két piros alma...

Ekkor teljesedett ki egészen egyházzenei tevékenysége. Nagy barátjaival, Bárdos Lajossal, Harmath Arthurral és mindenek előtt Kodály Zoltánnal, akinek gyóntató atyja is volt, fáradhatatlanul tárták föl a magyar népi kincseket és építették bele a nemzet egyetemes dalkincstárába, nevelve új zenei nemzedéket a hazának, például nagyobb kultúr nemzeteknek.

A II. világháború után bekövetkezett súlyos idők csak akadályozni, de megbénítani nem tudták sem Werner Alajost, sem barátjait. A Rákosi-rendszer szinte tehetetlen volt ilyen idealistákkal szemben.

A háborús bűnösök kivégzésével kapcsolatban nehéz feladat jutott Werner Alajosnak: Bárdossy László miniszterelnököt őt kérte magához „utolsó éjjelén” a siralomházba és őt kérte meg, hogy kísérje el a vesztőhelyre is. — A kivégzést Werner Alajos így beszélte el: „Mielőtt a Markó-utcai fogház udvarán a sortűz eldőrdült volna, Bárdossy még azt kiáltotta: „Istenem, mentsd meg hazámat ezektől a banditáktól!” — A sortűz után csak térdre rogyott és valamit mondani akart még. Werner Alajos hozzáhajolt, mire a vezénylő tiszt Bárdossyt szolgálati pisztolyával tarkón lötte. A csöcselék e látványra azt üvöltötte: „A csuhást is, a csuhást is!” — Bárdossy felesége ígéretet kapott, hogy megkapja férje holttestét. Mikor a fiával jelentkezett érte a fogházparancsnoknál, az csodálkozva felelte: „Kiadtuk már a családnak” és mutatta az „elismervényt.”

Az ötvenes évek vége felé francia barátai meghívót küldtek Werner Alajosnak a párizsi egyházzenei kongresszusra. A kongresszus után pár napra Svájcba jött megpihenni, persze „feketén”. „Felejthetetlen élmény volt számomra végigmenni vele a Via-Mala-n, a híres rajnai vízesések mellett a Kis Szt. Bernát hágó alatt... Fekete reverendásan, (Folytatás a 7. oldalon)

SPORT

Utóljára pontosan 50 évvel ezelőtt 1928-ban a hágai sakkolimpián vésték be Magyarországot a világbajnoknak járó Hamilton-Russel vándorserlegbe. Akkor lett világbajnok a magyar sakkcsapat. A Szovjetunió akkor még nem szerepelt a sakkolimpián. Azóta aztán mindig ők győztek, — kivéve 4 évvel ezelőtt Tel-Avivben az amerikai csapat győzött, mert a szovjet nem vett részt ezen az olimpián. Most 50 év múlva a magyar sakkcsapat „huszáros” bravúrt vitt véghez. Buenos-Airesben elnyerték a büszke olimpiai aranyérmeket. Méltó, hogy a négyes csapat tagjait bemutatassuk: Portis Lajos a zalaegerszegi „sakk-zseni” a torna legeredményesebb játékosa volt, 8 győzelmet szerzett. A második táblán Ribli Zoltán játszott; a tornán veretlen maradt. A harmadik táblán, a volt ifjúsági világbajnok Sax Gyula játszott s ő is veretlen maradt. A negyedik táblán Csom István küzdött sikerrel. Csapatunk fiatal s még sok sikerre képes. Nehezen „nyelte le” a szovjet vezetőség a meglepő vereséget. Nem tudtak más okot felhozni mint, hogy a magyar csapat „csak” azért nyert, mert meglepő nagy aránnyal, 3:1-re győzött Jugoszlávia ellen; ők meg kikaptak az NSZK-tól. Számunkra nem rossz kifogás. Mindenesetre a magyar csapat 37 pontot szerzett, a Szovjetunió 36-ot, Amerika 35-öt.

A női sakkolimpián csapatunk ezüstérmeket szerzett, az aranyat a szovjet csapat szerezte meg.

Ha óvatosan is, de megszólalt a magyar sport az atlétikai dopping ügyben. Sír József, az Európa bizottság vezető tagja, hazatérve a Rhodos szigetén tartott kongresszusról igazolta a doppingvizsgálat eredményét és ezzel kapcsolatban a tényt, hogy a női ötpróba aranyérmét elvették az első helyezettől (se nevet, se nemzetiséget nem említ, ugyanis szovjet nőről van szó) és az aranyérmeket a második helyezett, a magyar Papp Margit kapta. Szép az udvariasság!

Komoly sikert ért el a Bp. Honvéd az UEFA kupában. A holland Ajax-Amsterdamot verte ki a „rangos” kupából és eljutott a negyed-döntőig. A továbbjutás értékét növeli, hogy a holland csapat kétszeres Európa-pokál győztes volt. A negyed-döntőben 3 nyugatnémet, 2 angol, 1 jugoszláv, 1 cseh és a Honvéd csapatai küzdenek a kupáért. Március 3-án folytatódik a küzdelem.

Asztalteniszezőink egyre több szép sikert könyvelhetnek el. A francia nemzetközi torna megnyerése után, Svédországban is győzött a magyar csapat, a kínaiakat is legyőzték. A super-kupában Pesten szinte „leseperték” az asztalról a franciákat: 7:0-ra győztek.

Ráfizettek szerénytelenségükre a nyugatnémet női kézilabdázók. A világbajnokság előtti barátságos mérkőzéseket játszották a románok és a szovjet csapat ellen és nagy meglepetésre győztek. Arra nem gondoltak, hogy pont ilyen fontos esemény előtt vannak ún. „taktikai” meccsek. Örültek mikor a csoportbeosztást megtudták: Magyarország, Lengyelország és Kanada. Biztosan jutunk be a hatos döntőbe s vele az olimpiára. Csehszlovákiában a „vallatásnál” jött a meglepetés. A magyaroktól 25:13-ra, a legyelektől 16:15-re kaptak ki és nem jutottak a hatos döntőbe és ezzel az 1980-as olimpiára sem. A magyar

A hagyományos Magyar Diákbált
1979 február 3-án szombaton 19.30 órai kezdettel a Hotel Bayerischer Hof, (8 München 2, Promenadeplatz 2) dísztermében tartjuk. A bált az elsőbálozó lányok nyitják meg. Jelentkezés: január 7-től naponta 17.00 órától a 089/693941 telefonon kérjük. Zenét két ismert zenekar szolgáltat. Fellép a Kastl-i Magyar Gimnázium táncsoportja és a Würmesia farsangi gárda. Diákjegy csak igazolványra. A bevételből Kastl DM 700.—, a Központi Szövetség DM 800.—, Münchener Cserkészélet DM 300.—, Stuttgarter táncsoport DM 200.—, az Akadémikusok Onsegélyező Egyesülete DM 1.000.— kapott tavaly.

METROPOLITAN VERLAG
Szereday Sándor (Schweiz)
Teichweg 16. CH-4142 Münchenstein
Könyvajánlata: Saját kiadványok U.S. \$
Sillo-Seidl: Semmelweis halála
(dokumentáció) fve. ill. 148 old. 10.—
Passuth: Négy szél Erdélyben I-II.
(egybekötve) 625 oldal 7.—
Dumas: A kaméliás hölgy (zsebfornát)
fve. 288 oldal 1.50
Hervey: A fekete papagáj (kart.)
(bűnügyi regény) 215 oldal 3.—
Rogger: A grenoblei gyors (karton)
bűnügyi regény 232 oldal 3.—
Renaud: A két bálvány (karton)
(bűnügyi regény) 3.—
Possendorf: Egy szezon Monte Carlóban
(rulettregény) kart. 189 oldal 2.50
Simson: Lépések az éjszakában
(kémregény) karton 166 oldal 2.50
Most jelenik meg:

Dr. Baktay Ervin: A csillagfejtés
könyve (kötve), ábrákkal, 350 o. 30.—
Ez a mű először jelenik meg 1942 óta
Előjegyzéseket felvesszünk!

HAZAI HENTESÁRU
1 kg paprikás kolbász grillsütésre
vákuumsomagolásban DM 16.—
kg paprikás szárazkolbász 15.—
1 kg paprikás frissen füstölt
kolbász 13.—
1 kg rizses véreshurka s 9.80
1 kg májashurka 9.80
1 kg vastag húsos szalonna 12.—
1 kg paprikás tokaszalonna 8.80
1 kg disznósajt 12.—
1 kg füstölt sonka 18.—
1 kg füstölt sertésborda 8.80
1 kg füstölt csülök 8.80
1 kg friss tepertő 12.—
Utánvétellel és csak belföldre szállítunk,
5 kg-on felüli rendeléseknél portómentesen és csupán az expressz-díjat számítjuk fel.

Taubel Mihály hentesmester
Peter-Rosegger-Str. 3.
D-6710 Frankenthal. Tel.: 06233/62 69 3

Magyar-német és német-magyar fordításokat olcsón és gyorsan elvégez, magyar nyelvű okiratokról hitelesített másolatokat készít és más nyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi.

W. Divy hiteles fordító és tolmács,
D-Friedrichshafen, Linderstr. 50. —
Telefon: 07541/7 1 3 9 1.

Rupp László hites törvényszéki fordító,
vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. D-8000 München
1. Postfach 162. Tel.: (089) 300 21 62.

csapat legyőzte a lengyeleket, a rendező cseheket, de kikapott a Szovjetuniótól és az NDK-tól. Az utolsó mérkőzésen legyőzték a jugoszlávokat s így a magyar csapat bronzérmes lett. Az aranyat az NDK leányai nyerték.

Barcelónában szép siker t ért el a budapesti OSC (orvos egyetemi) vízilabda csapat: másodszor nyerte el az Európa-kupát.

A stuttgarteri Katolikus Misszió szeretettel meghív a 4-ik stuttgarteri magyar bálna január 27-ére, Hotel Stuttgart International nagytermében 20 — 03 óráig. Jónás Pirocska zenekara, Szilágyi Judit operaénekesnő, táncsoport, énekkar, tárogató szőlő, tombola szórakoztat. Belépődíj DM 15.—, diákoknak 7.— DM. Jelentkezés a Kat Missziónál, 7 Stuttgart 1, Werastr. 63. Tel.: 0711/433 786, és Dr. Buzádynál: München 089/299 133.

32 éves, barna, csinos lány megismerkedne komoly, jókölsejű férfivel 40 éves korig. Fényképes leveleket kérek. Cím: Szamos Éva, 1035 Budapest, Kórház út 21, V/13.

„TETENY” ungarische Spezialitäten
INH.: O. BAYER
Kreittmayrstr. 26. - D-8000 München 2.
Telefon: (089) 19 63 93

	DM
Badacsonyi Kéknyelű	6.20
Badacsonyi Szürkebarát	6.20
Domszlói Muskotály	6.20
Domszlói Tramini	6.50
Debrői Hárslevelű	5.75
Soproni Kékfrankos	6.—
Villányi Burgundi	6.20
Hajósi Kabernet	6.20
Alföldi Olaszrizling L.	4.80
Alföldi Kékfrankos L.	4.80
Tokaji Aszu 4 putt.	12.80
Beverage Bitters L. (Unikum)	23.—
Beverage Bitters 1/2 (Unikum)	12.—
Kecskeméti Barackpálinka 43 %	23.80
Barackpálinka (hasas ü.) 43 %	20.50
Szilvórium 45 %	13.50
Magyar szalámi kg.	21.—
Csabai kolbász kg.	18.—
Gyulai kolbász kg.	17.—
Süli debreceni kg.	12.—
Süli kolbász kg.	14.—
Tarhonya (kalocsai) 1/2 kg. 4 toj.	2.50
Nagykockatészta 8 toj. 1/2 kg.	2.95
Lebbencs 8 toj. 1/2 kg.	2.95
Cérnatészta 6 toj. 100 gr.	—65
Kiskockatészta 6 toj. 100 gr.	—65
Szaloncukor normál, 1 kg	12.—
Csokoládés szaloncukor 1 kg	14.—

20 ÉVE MUSICA HUNGARICA
Magyar könyvek és hanglemezek
szaküzlete Münchenben!

	DM
Méray Tibor: Nagy Imre élete és halála 388 oldal, nagy méret	42.—
Mindszenty: Emlékirataim	42.—
Jókai: A jövő század regénye I-III.	35.—
Nyirő: Székelyek	20.—
Nyirő: A megfeszített	13.—
Nyirő: Uz Bence	17.—
A Szent Korona elrablása	9.—
Herczeg F. Pro Libertate börk.	28.—
Gulácsy: Fekete völgyek I-II.	54.—
Zilahy: A fegyverek visszazéneke	18.—
Kodolányi: Égő csipkebokor I-II.	25.—
Villon Balladái, Faludy ford.	11.—
Herczeg F.: Gyurkovics család	20.—
Móra: Ének a buzamezőkről	17.—
Sütő A.: Anyám könnyű álmot ígér	8.—
Mitchell: Elfújta a szél I-III.	27.—
Claire Kenneth könyvei:	
Randevű Rómában, Éjszaka Kairóban,	
Holdfény Hawaiiiban, Neonfény a Nílus felett: darabonként	24.—

Szerelemről szó sem volt, Forgó táncparkett, Május Mannattenben Idb. 27.—
Harsányi: Magyar Rapszódia 37.—
APON 2749 DM 20.— Barabás Sári énekel a legismertebb karácsonyi énekeket.
APON 2755 DM 22.— Hazafias dalok: Székely Himnusz, Ott ahol zúg az a, Kis lak áll a, Krasznahorka stb. Vajda János énekel, kiváló cigányzenekar muzsikál.
Sgs 1021 DM 20.— Solti Károly énekel: Szép vagy gyönyörű vagy Magyarország, Sárbogárd Dombvár, Rákóczi megtérése, Álmodó Tiszapart, Csak megegyeszen tudnék hazamenni, stb.

Kérje díjtalan katalógusunkat!
MUSICA HUNGARICA Rühmannstr. 4.
D 8 München 40. Tel.: (089) 30-50-43.

ÉLETUNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 31, Oberföhringer-
str. 40. Tel.: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkészseg.
Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc.

Redaktion und Herausgeber: die
Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 31, Oberföhringer-
str. 40. Tel.: 089 98 26 37.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és ők náluk is kell előfizetni!
Tengeren túlrá, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évré 15.— DM, vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren túlrá légipostával 25 DM. Lapzárta: a hónap 20-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postscheckkonto: Nr. 606 50-803,
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank, Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge 'Életünk'

Druck: Danubia-Druckerei,
Ferberbachstr. 88. 8 München 50.

Magyar Bál Münchenben! A Pannónia Klub szervezésében 1979. január 20-án a Künstlerhaus dísztermében. Közreműködik a Kastl-i népi táncsoport. Felvilágosítás, helyfoglalás, elsőbálosok jelentkezése: P. C. Nadistr. 133 - 8 München 40. Tel.: 531 84 61.

ÓRÁST (lehetőleg mestert) keresek aki régi órákat is szakszerűen javít. Jelige: „Alkalmi munka”. Választ: Péter Kiss, Hittorfstr. 9, 5 Köln 60 címre.

MAGYAR VENDÉGLŐS ANGLIÁBAN
keres 4-éves kislánya mellé megbízható 40—50 év körüli nőt. Értesítést P. F. 2032 CH-3001 Bern címre kérek.

Magyar-német-magyar hiteles fordításokat vállal. Veronika Bosnyák, 8021 Taufkirchen, Eichenstr. 1, Telefon (089) 612 52 43.

November 20-án megnyílt
a Bécsi Magyar Könyvesbolt
A-1010 Wien, Domgasse 8. Könyv, lemez, folyóirat stb. küldését bárhová vállaljuk. Cím: Libro-Disco, Fa. Urban, A-1011 Wien, P. F. 572.

Építési ügyekben hívja: 65-18-29,
Hutter Mária építésmérnököt,
1040 Wien 4, Karolinengasse 9.
Tervezés — hatósági ügyek intézése — kivitelezés. T.: 65 18 29.

Diószeghy Tibor, hites tolmács és fordító, magyar-német (és német-magyar). Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben és peres ügyekben segít. D-4040 Neuss, Daimlerstr. 249. Tel.: 02101/54 13 17.

Ha szereti a magyar konyhát, a hazai ízeket érdemes megrendelni

Mikes Júlia SZAKÁCSKÖNYVÉT.
Egy tapasztalt háziasszony receptgyűjteménye és ezernyi ötlete, Vajda Albert humorával fűszerezve (272 oldal). Ára: 20 DM, vagy 10 §. Megrendelhető: Juhász, 8 München 80. Bülowstr. 10.

Ausztriába látogató turisták figyelmébe!
Második kiadásban is megjelent

Juhász László:
BÉCS MAGYAR EMLÉKEI c. könyve.
168 oldal, 18 illusztráció.
Ára: 15 DM, 100 Sch, vagy 7 §.
Megrendelhető: Dr. László Juhász,
8 München 80. Bülowstr. 10/2.